

“Cumhuriyet Halk Partisi, halkımıza siyasal eğitim vermek için bir okul olacaktır.”

Şeyh M. Kemal

Sayı:17

ÇÖZÜYORUM

EKONOMİ ÖZEL SAYISI

ÇÖZÜM ODAKLI DÜŞÜNME EĞİTİMİ

ÇÖZÜYORUM

-EKONOMİ ÖZEL SAYISI-

-VATANDAŞLARIN BÜTÇE HAKLARINI KULLANAMAMA SORUNU

-TÜRKİYE'DE YOKSULLUK

-CİNSİYETE DUYARLI OLMAYAN BÜTÇE

-GELİR DAĞILIMINDA ADALETSİZLİK

-ENFLASYON SORUNU

CHP Okul E-Bülten Ekonomi Özel Sayısı

Yayına Hazırlayanlar

Prof. Dr. Aytuğ Atıcı
(Parti İçi Eğitim Sorumlusu)

Simge Cansu Akkaya
(Parti İçi Eğitim Birimi Üyesi)

Çözüm Odaklı Düşünme Modül Ekibi

Öykü Naz Bartu Kavas
(Koordinatör)

Abdullah Aydemir

Ali Ilgın

Ayşe Nur Tekin

Mehmet Kılıç

Didem Tanaçan

Feryal Güllüada

Fevzi Çoban

Işıl Soyhan

Necip Bektaş

Sevgi Aksu

Zerrin Filazi

Ekonomi Çözüm Masası Üyeleri

Prof. Dr. Haluk Levent
(Bilim İnsanı-İktisatçı)

Rahmi Aşkın Türeli
(24.Dönem İzmir Mv, Ekonomist)

Derya Şentürk
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Sevgi Aksu
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Fusun Çetin
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Gamze Öztürk
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Murat Daşdemir
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

   /PartiOkuluCHP

  /CHPOkuITV

Adres: Üsküp Cad. (Eski Çevre Sok.)

No: 38 **Çankaya/ANKARA**

Telefon: 0312 465 20 00-15

E-posta: chppartiokulu@chp.org.tr

CHPARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Ekonomi Masası

VATANDAŞLARIN BÜTÇE HAKLARINI KULLANAMAMA SORUNU İÇİN ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 21.06.2021

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 1 (Pilot Çalışma)

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 24

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 90

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Haluk LEVENT	Bilim İnsanı-İktisatçı
Rahmi Aşkın TÜRELİ	24.Dönem İzmir Mv, Ekonomist
Derya ŞENTÜRK	Parti Okulu Görevlisi
Feryal GÜLLÜADA	Rapor Birleştirici
Fevzi ÇOBAN	Rapor Birleştirici
Halime ÜNLÜ	Rapor Birleştirici
Sevgi AKSU	Modül Çalışma Grubu Üyesi

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Fevzi ÇOBAN, Fatma ÜNLÜ, Halime ÜNLÜ, Füsun ÇETİN, Feryal GÜLLÜADA, Gamze ÖZTÜRK, Janet OTOGLU, Meltem SARIGEÇİLİ, Muzaffer ALYAKUT, Levent AKAR

İsmail Hakkı KURT (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü)
Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

VATANDAŞLARIN BÜTÇE HAKLARINI KULLANAMAMA SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:
1

Bütçe hakkı tüm yurttaşların bütçenin harcama ve gelir kalemlerinin belirlenmesine katılım hakkı olarak tanımlanabilir. Bu hak, halkın yüzyıllar süren demokrasi mücadelesinin aşama kaydettiği kazanımlarının bir ürünü olarak tüm dünyada evrensel bir değer haline gelmiştir. Türkiye’de de uzun yıllar yasal mevzuat içerisinde bulunmuş ancak önce işleyişin içi boşaltılmış ve son kabul edilen Anayasa ile birlikte de “yasal çerçeve fiili duruma uydurularak” tamamen olmasa bile büyük ölçüde ortadan kaldırılmıştır.

Bütçe Hakkının Etkisi

Bir bütçenin iki temel özelliği vardır. Kaynak kimlerden ve nasıl elde edilecek; yaratılan kaynak nereye ve nasıl harcanacak. Kaynak oluşturulması, esas itibarıyla vergi rejimi çerçevesinde gerçekleşir. Dolayısıyla, vergi sisteminin kendisi de, bu kapsamda tartışılmalıdır. Öte yandan eğer bütçe açığı oluşacak ise de bu açığın nasıl kapatılacağı, hangi mali aracın hangi öncelikler ile ve ne kadar kullanılacağı da bütçe kapsamında her yıl tartışılmalıdır.

Harcama bileşimi ise çok daha kolay müdahale edilebilecek bir alandır. Örneğin bütçemizi Kanal İstanbul’a, otoyollara, devasa bölgesel havaalanlarına vb. harcamak mı uygun olur; yoksa, eğitim, sağlık başta olmak üzere beşerî sermayenin güçlendirilmesine mi? Veya biraz ondan biraz öbüründen, biraz da sosyal yapıyı güçlendirmek ve kırılan kesimleri korumak, teknolojik dönüşümü herkesin yararlanabileceği şekilde teşvik ederek gelecekte eşitsizliklerin derinleşmesini engellemek için mi harcamalıdır?

Gelir ve harcama konusunun uzun ve orta vadeli kalkınma planlarına uygun olarak bir zamansallığı da bulunmaktadır. Öncelikli harcamalar, bu yıl yapılması gerekenler, seneye bırakılabilecekler, gelir konusunda yıllara yayılması gereken bileşim değişiklikleri, açık finansmanı konusunu değerlendirme, tercihleri artırma veya daraltma... Bütün bunlar tüm toplumun önünde tartışılması ve uygulamanın şeffaf ve denetime açık yapılarak gerçekleşmelerin tüm toplum tarafından takip edilebilmesi bütçe hakkının ruhunu oluşturmaktadır.

Bütçe hakkını neden savunmamız gerekir? Bu hakkımızı nasıl hayata geçirmeliyiz? AKP öncesi dönemde ve AKP’nin ilk dönemlerinde özellikle IMF-Dünya Bankası programı uygulanırken bütçe hakkımızın durumu neydi? Bugün fiilen elimizden alınmış bu hakkı geri almak için nasıl bir yol izlenebilir? Yeni ve demokratik Anayasa’da bütçe hakkı nasıl ele alınmalıdır, temel ilkelerimiz neler olmalıdır?

Demokratik bir toplumun en temel unsurlarından birisi katılımcılıktır. Bütçe sürecine vatandaş olarak nasıl katılabiliriz?

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

VATANDAŞLARIN BÜTÇE HAKLARINI KULLANAMAMA
SORUNUNA ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:

1

- Ekonomi Çözüm Masası “Vatandaşların bütçe haklarını kullanamama” sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 24 kişiden oluşan parti eğitmenleri “Vatandaşların bütçe haklarını kullanamama” sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az üç, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece “Vatandaşların bütçe haklarını kullanamama” sorununa çözüm aramak üzere toplam 90 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 20.06.2021 tarihinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin “Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma” ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmiştir.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Ekonomi Çözüm Masasına “Vatandaşların bütçe haklarını kullanamama” sorunuyla ilgili toplam 24 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden üç rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi 8 raporu inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen üç raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 26.06.2021 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmiştir.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran 24 eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmiştir.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

VATANDAŞLARIN BÜTÇE HAKLARINI KULLANAMAMA SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

1

- 1-Şeffaflık temel prensip olmalı. Bütçe harcamalarının, kaynakları ile birlikte halka açık, erişilebilir olması sağlanmalı. Teknik dilden arındırılmış, herkesin anlayabileceği şekilde sadeleştirilmiş bütçe raporları oluşturularak halkın bilgisine sunulmalı.
- 2-Parlamentar sisteme koşulsuz geçilmeli ve Cumhuriyetin temel kurumları olan Sayıştay, Yargıtay, Danıştay gibi kurumlar tam anlamıyla işler hale getirilmeli. Liyakat esasına göre görevlendirilen denetmenler tarafından denetlenmeli. Denetim kurullarına tüm partiler eşit sayıda üye vermeli. Sayıştay'ın siyasallaşmasının önüne geçecek tedbirler alınarak bağımsızlığının zedelenmesine müsaade edilmemeli. Kesin hesap komisyonu kurularak bağımsız ve tüm verilere ulaşır bir mekanizmaya kavuşturulmalı.
- 3-Vergileme ve harcama kararlarının alınmasına ilişkin güç ve yetkinin tekrar yasama organına verilmesinin önü açılmalı. 5018 sayılı mali yönetim kanunu da bütçe süreçlerinde toplum temsiliyi sağlayacak şekilde mutlaka düzenlenmelidir.
- 4-Kavramsal olarak vergi alma hakkı, harcamalara karar verme hakkı ve yıllık bütçeyi onaylama hakkından oluşan bütçe hakkının asıl sahibi olan yurttaşların yasama organına devrettiği yetkiyi sorgulamasının önü açılmalıdır.
- 5-E-Katılım sistemi ile tüm yurttaşların merkezi ve yerel bütçelerde söz hakkı olmalı, bütçenin harcama ve gelir kalemlerinin belirlenmesinde katılımı sağlanmalıdır.
- 6-Planlı kamu kaynakları kullanımına geçilerek, toplumun acil ihtiyaçları, üretim, istihdam gibi yatırımlara önceli verilmeli. Hesapsız, kitapsız, kayıtsız lüks harcamalar, devasa göstermelik yatırımlar, şatafata ayrılan bütçe sosyal ve toplumsal fayda gözetilerek kamu yararına harcanmalı. Yatırımlar bakanlıkların bütçesine göre yapılmalı plan ve bütçe görüşüldüğünde hesap incelemesi yapılmalı, halkın temsilcisi olan meclise hesap verilmeli.
- 7-Bütçeyi mutlaka TBMM yapmalıdır. Bütçe uygulama ve hazırlama aşamalarında yürütme organının kapasite ve süreçleri iyileştirilmeli. Bütçe komisyonu ve planlama komisyonu uyumlu hale getirilmelidir ki planlamaya uygun bir bütçe ortaya konulabilsin. Bakanlık ve kurumlara kaynak aktarılırken hangi kurumlar ve hizmetlere ne kadar bütçe ayrılacağı daha detaylı hazırlanmalı.
- 8-Dolaylı vergiler kaldırılmalı, vergi adaleti sağlanmalıdır. Vergi dışında devletin gelir kaynakları arttırılmalı ve vergilerin halk üzerindeki baskısı azaltılmalı. Az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alınması sağlanmalıdır.
- 9-Önceden olduğu gibi 5 yıllık kalkınma planları hazırlanmalı, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) yeniden işler hale getirilmeli. Bölgelere özel kalkınma planları hazırlanmalıdır.
- 10- Türkiye Varlık Fonu denetlenmeli. Yolsuzluklarla ilgili kurumsal suç duyuruları yapılmalı ve ısrarla takibi edilmeli. Örtülü ödenek belli bir rakamı/oranı aşmamalıdır.

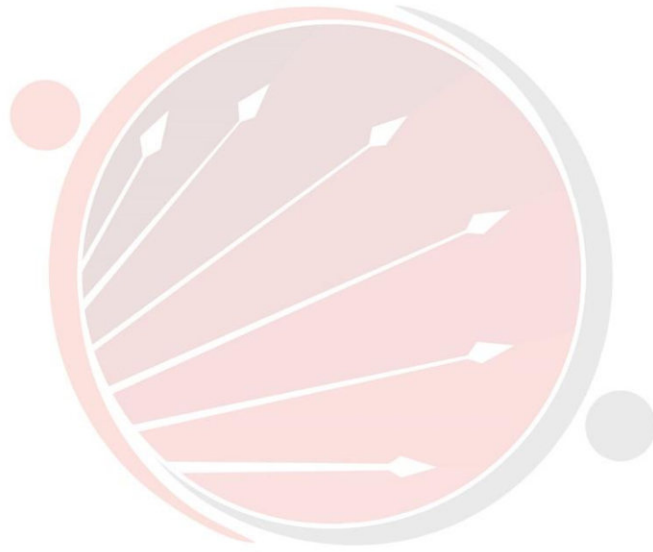
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

VATANDAŞLARIN BÜTÇE HAKLARINI KULLANAMAMA
SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
1

1. Ahmet Özen, Uğur Dikici, Katılımcı Bütçeleme ve Çeşitli Ülke Uygulamaları, Eylül 2016, http://ijaefs.com/documents/Vol1/02_OZEN-DIKICI_PB.pdf
2. Fatma Alkan, Fatih Yıldız, "Bütçelemede Yeni Yaklaşımlar: Katılımcı Bütçeleme ve Vatandaş Bütçesi", Researchgate, Mart 2019
3. Zuhale Ergen, "Yönetimden Yönetişime: Katılımcı Bütçeleme Modeli", <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Ekonomi Masası

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK SORUNU İÇİN ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 16.08.2021

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 2 (Pilot Çalışma)

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 19

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 69

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Haluk LEVENT	Bilim İnsanı-İktisatçı
Rahmi Aşkın TÜRELİ	24.Dönem İzmir Mv, Ekonomist
Derya ŞENTÜRK	Parti Okulu Görevlisi
Feryal GÜLLÜADA	Rapor Birleştirici
Fevzi ÇÖBAN	Rapor Birleştirici
Halime ÜNLÜ	Rapor Birleştirici
Levent AKAR	Rapor Birleştirici
Sevgi AKSU	Modül Çalışma Grubu Üyesi

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Fevzi ÇÖBAN, Fatma ÜNLÜ, Halime ÜNLÜ, Füsun ÇETİN, Feryal GÜLLÜADA, Gamze ÖZTÜRK, Janet OTOGLU, Meltem SARIGEÇİLİ, Muzaffer ALYAKUT, Levent AKAR

İsmail Hakkı KURT (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü)
Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:

2

Türkiye'de yoksullukla mücadele 1998 yılında devlet kurumlarının gündemine girmiştir. Dünya Bankasının desteği ile yaratılan kurumsal kapasite ile 2003 yılından itibaren yoksullukla mücadele başlamış ve önemli bir gündem maddesine dönüşmüştür. Yoksulluk, genellikle bireylerin tercih veya hatalarına bağlı olarak ortaya çıkmaz. Bu nedenle yoksulluk, toplumun bireye karşı uyguladığı en dolaysız şiddet türlerinden biri olarak kabul edilmelidir. Eğitime ve sağlığa erişim, konut hakkı gibi konular başta olmak üzere bireylerin toplumun üyesi olmaktan doğan haklarına kavuşmalarını sağlayamayan toplumsal organizasyon bozuklukları yoksulluğun başlıca nedenidir.

Türkiye'de yoksullukla mücadele için kullanılan tek yöntem sosyal transferlerdir. Sosyal transferlerde esas olan, mahremiyet ve kamusalıktır. Oysa, Türkiye'de yürütülen yoksullukla mücadelede her iki unsur da ihlal edilmektedir. Yoksullukla mücadele sisteminde kamu kontrolü dışındaki vakıfların yoğunluğu hem mahremiyetin hem de kamusalılık niteliğinin aşınmasına neden olmaktadır. Bu ise yoksulluğun ortadan kaldırılmasından çok yoksulluk üzerinden bir iktidar alanının oluşturulmasını amaçlamaktadır. Oysa, yoksullukla mücadele hak temelli yürütülmesi gereken bir mücadeledir. Hak temelli yaklaşım yoksullukla mücadelede muhtaçlık halinin kuşaklar boyunca devam etmesine neden olan salt sosyal transferlere dayalı yaklaşımın yerine, yoksulluğun kaynaklarını ortadan kaldırmayı hedefleyen bir yaklaşımın hâkim kılınmasını gerektirir.

Bugün bireylerin önemli bir bölümü, hayatını rahatlıkla sürdürebileceği koşullara sahip değildir ve yakın zamanda bu durumun değişmesi mümkün görünmemektedir. Sosyal transferlere bağımlılığın azalması bir yana artacağı öngörülebilir. Öte yandan, gelecek kuşakların yoksunluklardan etkilenmesini engelleyecek yani fırsat eşitliğini hâkim kılarak yoksulluğun kuşaklar boyunca aktarılmasının önüne geçecek, diğer deyişle kastaşmaya imkân tanımayacak bir toplumsal ortam yaratılamamıştır.

Eğitim, sağlık ve kültürel faaliyetlere erişimden, konut hakkına, insana yaraşır bir iş edinme hakkına kadar, gelecek kuşakların eşit ve ayrımcılıktan uzak, kendi yetenekleri doğrultusunda toplumun işlevsel bir bireyi olmak üzere yetişebilecekleri ortamı yaratmak için neler yapılabilir? Yoksulluğu yaratan kaynakları hedefleyen, dezavantajlı ortamda bulunan yeni kuşakların ileride yoksulluğa ve çeşitli yoksunluklara maruz kalmamalarını hedeflemek üzere ne tür politikalar izlemek gerekir?

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK SORUNUNA ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:

2

- Ekonomi Çözüm Masası "Yoksulluk" sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 19 kişiden oluşan parti eğitmenleri "Yoksulluk" sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az üç, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece "Yoksulluk" sorununa çözüm aramak üzere toplam 69 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 15.08.2021 tarihinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanılmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin "Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma" ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmıştır.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Ekonomi Çözüm Masasına "Yoksulluk" sorunuyla ilgili toplam 19 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden dört rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi 4 veya 5 raporu inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen dört raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 03.09.2021 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmıştır.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran 19 eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmıştır.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:
2

1. Kaynakların adaletli dağıtımını sağlayacak politikalar üretilmeli, her alanda adaletsizlikle mücadele edilmelidir. Sadaka dağıtan devlet yerine insan onuruna saygılı güçlü bir sosyal devlet yapılanması ile herkes için temel olan; eğitim, sağlık ve konut hakkı ayırım yapılmaksızın sağlanmalıdır. Her türlü ayrımcılık (nepotizm) engellenmelidir. Aylık geliri ne olursa olsun tüm yurttaşlara temel haklarda eşitlik sağlanması için gerekli yasalar çıkartılmalı ve uygulanmalıdır. Yoksulluktan kurtulmanın ilk şartı kaynakları doğru kullanmak, 2. şartı üretimi verimli hale getirmek, 3. şartı temel hakları parasız ve erişilebilir yapmaktır.
2. Kamu yönetimi iyileştirilmeli, demokratikleştirilmeli, hesap verme sorumluluğu ve saydamlık artırılmalıdır. Elde kalan KİT'ler özelleştirilmemeli, ihtiyaca göre yeni KİT'ler oluşturulmalı.
3. Ülkemiz coğrafi avantajlarının vermiş olduğu fırsatları kullanarak, katma değeri yüksek üretime yönlenebilir ve özellikle ekonomisi yeterli gelişmemiş illerde istihdam sağlanarak büyük kentlere göç çözümlenmelidir.
4. Tarımsal üretimin verimliliğinin artması için çiftçi desteklenmeli, üretici ile tüketici arasında aracılardan ortadan kaldırılması sağlanmalıdır. Ülkemiz tarım ve hayvancılık için her türlü üretim koşullarına sahiptir. Bu koşulların değerlendirilerek, hangi üründe avantajlıysak o alanda dünyaya açılmalı ve bu üretim alanı desteklenip, geliştirilerek kırsal yoksulluk azaltılmalıdır. Tarım ve hayvancılıkla ilgili politikalar geliştirilerek kırsalda teknolojik ilerlemelerin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. Tarımsal üretim yeniden yapılandırılarak ithalat yapmak yerine ihracat yapacak duruma geçilmeli, istihdam artırılmalıdır. Kırsal alan kooperatifçiliği desteklenerek, ekonomik teşvik ile cazip hale getirilmelidir.
5. Aile sigortası uygulanmalı, yoksul aileler doğrudan kamu tarafından desteklenmelidir.
6. Bilişim, nanoteknoloji, biyoteknoloji, inovasyon, silikon vadisi vb. gibi ekonomimizin teknolojik anlamda katma değer üretebilecek alanlara açılmasının yolları aranmalı ve bölgesel kalkınma modelleri yapılarak bu konuda bilgi ve yazılım pazarlayabilen bir ülke haline gelinmelidir.
7. Vergi düzenlemeleri yapılmalı, yüksek vergiler ve çeşitlilikleri hafifletilmeli, bütçe adil olarak dağıtılmalıdır. Vergi tabana yayılmalı, vergi adaletsizliği ortadan kaldırılmalıdır.
8. Yabancı sermayenin gelmesi için ekonomik güven ortamı sağlanmalıdır.
9. Çalışan kadınların haklarını iyileştirecek ve çalışma hayatında kadın –erkek eşitsizliğini önleyecek tedbirler alınmalı, kadın istihdamı desteklenmeli, kadın sivil toplum örgütlerinin güçlenmesi için elverişli bir ortam oluşturulmalıdır.
10. Ulusal düzeyde eğitim konusuna önem verilmeli, mesleki ve teknik eğitim desteklenerek sanayinin ara eleman eksikliği giderilmelidir. Eğitime paralel olarak kapsamlı bir şekilde sosyal kalkınma projeleri ve politikaları programlanmalıdır. Üniversitelerimizin kalitesi artırılmalı mezunlara daha fazla istihdam yaratabilecek seçenekler sunulabilmesi için KOBİ'ler desteklenmeli, her türlü imalatın verimliliği konusunda sanayiciye yol gösterici ve destekleyici çalışmalar yapılmalıdır.

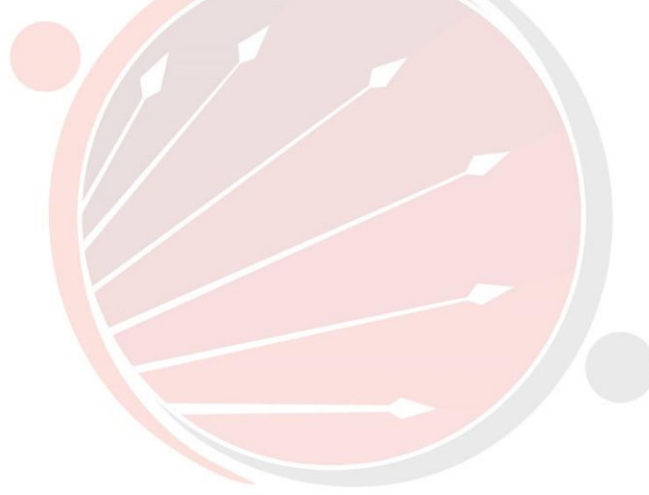
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK SORUNUNUN
ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
2

1. Mahfi Eğilmez, "Örneklerle Kolay Ekonomi", Remzi Kitabevi, 2016
2. (Editörler)Doç. Dr. Mustafa Çağlar Özdemir, Doç. Dr. Emel İslamoğlu, "Gelir Dağılımı ve Yoksulluk, Seçkin Yayıncılık,
3. DİSK/Birleşik Metal-İş Sendikası Araştırma Merkezi, "Açlık ve Yoksulluk Sınırı Ocak 2022 Dönem Raporu", 15 Şub. 2022, <https://www.birlesikmetal.org/index.php/tr/guncel/basin-aciklamasi/1874-bisam-0222#:~:text=A%C3%A7il%C4%B1k%20s%C4%B1n%C4%B1r%C4%B1%20%C3%BCzerinden%20hanehalk%C4%B1%20t%C3%BCketim,bin%20288%20lira%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fmi%C5%9Ftir.&text=Ocak%202022%20D%C3%B6nemi%20i%C3%A7in%3B,Yoksulluk%20s%C4%B1n%C4%B1r%C4%B1%3A%2014.288%20TL>

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHPARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Ekonomi Masası

CİNSİYETE DUYARLI OLMAYAN BÜTÇE SORUNU İÇİN ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 06.09.2021

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 3 (Pilot Çalışma)

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 17

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 62

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Haluk LEVENT	Bilim İnsanı-İktisatçı
Rahmi Aşkın TÜRELİ	24.Dönem İzmir Mv, Ekonomist
Derya ŞENTÜRK	Parti Okulu Görevlisi
Sevgi AKSU	Modül Çalışma Grubu Üyesi

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Fevzi ÇOBAN, Fatma ÜNLÜ, Halime ÜNLÜ, Füsun ÇETİN, Feryal GÜLLÜADA, Gamze ÖZTÜRK, Janet OTOGLU, Meltem SARIGEÇİLİ, Muzaffer ALYAKUT, Levent AKAR

İsmail Hakkı KURT (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü)
Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

CİNSİYETE DUYARLI OLMAYAN BÜTÇE SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:
3

Cinsiyete duyarlı bütçe; kamu kaynaklarının erkekler ve kadınlar arasında ayrımcılık yapılmadan eşit bir şekilde kullanılmasını ifade etmektedir. Sanılanın aksine sadece kadınlar için ayrı veya özel bir bütçe olmayıp uygulanan bütçelerin cinsiyet eşitsizliklerini giderecek bir biçimde hazırlanmasını sağlayarak, ekonomik ve sosyal refah üzerinde azaltıcı etki yapan bu eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasını hedeflemektedir. Yani kamusal kaynakların cinsiyetler arasında eşit kullanımını garanti altına alan bir yaklaşım, kadınların toplumda statülerinin yükseltilmesine yönelik bir uygulamadır.

Gelişmiş ve özellikle de gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda kadınların ve erkeklerin üstlendikleri sorumluluklar ve yerine getirdikleri görevler, toplumsal kaynaklara erişim ve bu kaynakların kontrolünde eşitsizlikler söz konusudur. Bu eşitsizliğin giderilmesinde bir araç olarak kullanılabilir cinsiyete duyarlı bütçeleme, bütçe sürecinin tüm aşamalarını kadınların ve erkeklerin haklarını dikkate alarak yapılandırmak demektir. Cinsiyete duyarlı bütçe ile kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin gelişimine önemli katkılar sağlanacak aynı zamanda yönetimlerin verimliliğinin ve hesap verebilirliğinin artmasına da katkısı olacaktır.

Toplumda kadınların kamusal politikalardan etkin yararlanamamaları sonucu, eğitimden, sağlık hizmetlerinden, ekonomik ve sosyal haklardan fayda sağlayamamaları ülkenin ekonomik gelişmesini etkileyen en önemli sebeplerden biridir.

Birleşmiş Milletler 2000 yılında 191 ülkenin katılımıyla Bin Yıl Kalkınma Hedeflerini belirlemiştir. Bu hedeflerden biri; kadınların güçlendirilerek cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması olarak tespit edilmiştir. İlgili hedeflerle paralel olarak 2008 yılında BM "Cinsiyet Eşitliğinin Finansmanı Ve Kadının Güçlendirilmesi Oturumu" yapılmıştır. İlgili oturumda ülkelerdeki gelir ve harcama politikalarının cinsiyete duyarlı bir şekilde yapılması, cinsiyete duyarlı bütçeleme süreçlerinin başlatılması konusunda ortak karar alınmıştır.

Türkiye'de siyasal ve sosyal yapılara göre toplumsal cinsiyet eşitsizliği dikkate alınmak suretiyle cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmaları yapılmaktadır. Cinsiyete duyarlı bütçenin özellikle yerel düzeyde sonuç verici ve etkili olduğu kabul edilmekte, bu kapsamda yerel idareler, özellikle de belediyeler bu yaklaşımın uygulanmasında ana aktör olarak görülmektedir. Türkiye'de cinsiyete duyarlı bütçelemeye yönelik altyapının oluşturulması 1980'li yılların ortalarına kadar uzanmakla birlikte uygulamaları hala sınırlı düzeydedir.

Konunun somutlaşması açısından bir örnek verecek olursak; İsveç'te oldukça maliyetli bir buz hokeyi sahasının sadece erkek çocuklar tarafından kullanıldığı tespit edilince bu kadar büyük bir bütçenin sadece tek bir cinsiyete harcanıyor olması cinsiyet eşitliğine aykırı bulunarak tesisin etrafına ata binme alanları yapılıyor ve tesis böylece yerel yönetim tarafından kız çocuklarının da kullanımına açılıyor.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda hem bütçe uygulayıcıları hem de kamuoyu nezdinde farkındalığın artırılması ve bundan sonraki dönemlerde bütçe ve diğer mali belgelerin hazırlanmasında cinsiyet eşitliğinin göz önüne alınması için çözüm önerileriniz nelerdir?

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

CİNSİYETE DUYARLI BÜTÇE SORUNU ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:

3

- Ekonomi Çözüm Masası “Cinsiyete Duyarlı Olmayan Bütçe” sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 17 kişiden oluşan parti eğitmenleri “Cinsiyete Duyarlı Olmayan Bütçe” sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az üç, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece “Cinsiyete Duyarlı Olmayan Bütçe” sorununa çözüm aramak üzere toplam 62 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 05.09.2021 tarihinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin “Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma” ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not olarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmiştir.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Ekonomi Çözüm Masasına “Cinsiyete Duyarlı Olmayan Bütçe” sorunuyla ilgili toplam 17 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden üç rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi 5-6 raporu inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen üç raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 13.09.2021 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmiştir.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran 17 eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmiştir.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

CİNSİYETE DUYARLI OLMAYAN BÜTÇE SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:
3

- 1- Tüm siyasi ve sosyal yapılanmalarda, özellikle karar mekanizmalarında; TBMM’de, belediye meclislerinde, meclis komisyonlarında, bütçe hazırlama süreçlerinde kadınlara eşit sayıda temsil hakkı sağlayacak kotalar oluşturulmalı. Hem parlamentoda hem de yerel yönetimlerde kadınların sayısı artırılmalı, eşit temsil hedeflenmeli. Kent konseyleri ve kadın meclislerinin hem sayısı hem etkinlikleri artırılmalıdır. Yerel yönetimler tarafından kadınların sosyal hayata katılımlarını sağlamaya yönelik bütçe ayrılmalıdır.
- 2- TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu eşit sayıda kadın ve erkekten oluşmalı böylece bütçede kadınların eşit söz ve karar hakkına sahip olması sağlanarak; kadınların üretime katılmalarını, hak ve hizmetlerden eşit ölçüde faydalanmalarını sağlayacak bir bütçe planı hazırlanmasının önü açılmalıdır. Meslek örgütleri, sendikalar ve kadın derneklerinin bütçe süreçlerine müdahil olmaları sağlanmalıdır.
- 3- Anayasadaki eşitlik ilkesinin hayatın tüm alanlarında uygulanması sağlanmalı, bununla ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Kadın hakları konusunda uluslararası anlaşmalara uyulmalıdır.
- 4- Eğitimde eşitlikçi bir sistem altyapısı oluşturulmalı, tüm kız çocuklarının eğitim alabilmesi için gerekli tedbirler alınmalı ve toplum bilinçlendirilmelidir. Eğitim laik ve eşitlikçi bir yaklaşımla yeniden yapılandırılmalıdır. Kız çocuklarının meslek sahibi olmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.
- 5- Kadınların üretime katılımı teşvik edilmeli, “Eşit işe eşit ücret” ilkesi hayata geçirilmelidir. Kamu kurumlarında ve özel sektörde işe alımlarda cinsiyet kotası uygulanmalıdır. Kadınların sigortasız çalıştırılmaları önlenmelidir. Özellikle gündelik temizlik işleri, bakıcılık vb. işlerde yaygın olarak çalışan kadınların sigortalılığı ve emekliliği konularında kolaylaştırıcı/koruyucu tedbirler alınmalı, yaptırımlar artırılmalıdır. Kadın çalışanlardan alınan vergilerin düşürülmesi/sigorta primlerinde indirim ve benzeri yöntemlerle kadın istihdamı desteklenmeli, kadınlara özel meslek edindirme kursları açılmalı, evde küçük ölçekli üretim yapan ev kadınları desteklenmelidir.
- 6- Ev içi görünmeyen kadın emeği (bağ/bahçe/tarla dahil) görünür kılınmalıdır. Ev kadınlarına yönelik sosyal güvenlik sigortası kapsamı genişletilmeli, prim ücretleri düşürülmeli, prim desteği sağlanmalı. Geliri olmayan ve korunmaya muhtaç kadınlara daha fazla bütçe ayrılmalı. Ev kadınlarının da bütçeden pay alabilmesi sağlanarak ekonomik güvenceye kavuşturulmalı.
- 7- Kadın istihdamını desteklemek için kreşler, hasta ve engelli bakım evleri, rehabilitasyon merkezleri artırılmalı ve tüm kadınlar için ulaşılabilir olmaları sağlanmalıdır.
- 8- Kadın girişimciler ve kadın kooperatifleri fonlar ve teşviklerle desteklenmelidir.
- 9- Cinsiyete duyarlı bir bütçe hazırlanabilmesi için, TÜİK tarafından kadınlara ait tüm verilerin sağlıklı bir şekilde toplanması ve kullanıma sunulması gerekir.
- 10- Toplumda cinsiyet eşitliği bilinci artırılarak, kadına biçilen ikinci sınıf rol reddedilmeli, cinsiyet ayrımcı dil kullanımı engellenmelidir. Kadınların sosyal hayata ve çalışma hayatına katılmaları gereğinin topluma anlatılması için projeler hazırlanmalı ve bütçelenmelidir.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

CİNSİYETE DUYARLI OLMAYAN BÜTÇE SORUNUNUN
ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
3

1. Claudia Goldin, "Understanding the Gender Gap", Oxford University Press, London, Feb 1992
2. Doç Dr. Hatice Dayar, Dr. Fatma Alkan, "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Bütçeleme", Ekin Yayınevi,
3. Prof Dr. Yıldız Ecevit, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Temel Kavramları", CEİD Yayınları, Mart 2021
4. NEWS European Parliament, Understanding the Gender Pay Gap: Definition and causes, Updated 31 03 2022, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20200109STO69925/understanding-the-gender-pay-gap-definition-and-causes>
5. World Economic Forum, Global Gender Gap Report 2021, Published 30 March 2021, <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021/>
6. World Economic Forum, "Sexism is bad for the economy. These four charts prove it", 22 Sep 2016, <https://www.weforum.org/agenda/2016/09/sexism-gender-economy-united-nations-charts/>

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Ekonomi Masası

GELİR DAĞILIMINDA ADALETSİZLİK SORUNU İÇİN ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 06.07.2022

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 4

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 16

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 84

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Haluk LEVENT	Bilim İnsanı-İktisatçı
Rahmi Aşkın TÜRELİ	24.Dönem İzmir Mv, Ekonomist
Derya ŞENTÜRK	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Sevgi AKSU	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Füsun ÇETİN	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Gamze ÖZTÜRK	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Murat DAŞDEMİR	CHP Parti Okulu Eğitmeni

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Rışvan Tanrıverdi, Ünal Belek, Nilgün Korkmaz, Elif Keleş, Mehtap Bozyer, Sabri Işık, Aynur Okçu, Elif Yarar, Duygu Kerimoğlu, Şükrü Kumbasar, Hatice Taşdemir, Dilek Çınar, Mert Melih Engin, Zehra Uzpeder, Talimdar Üzümcü, Dilesen Karataş

Öykü Naz BARTU KAVAS (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü, CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

Masa Rapor No:

4

GELİR DAĞILIMINDAKİ ADALETSİZLİK SORUNUNUN TANIMI

Gelir, üretim faktörlerinin yaratılan hasıladan bölüşüm sonunda aldıkları pay olarak açıklanabilir. Milli gelir, bir ekonomide bireylerin ekonomik faaliyetleri sonucu belli bir dönem içerisinde üretilen mal ve hizmetlerin toplamıdır. Gelir dağılımı ise milli gelirin o ülkedeki bireyler, bireylerden oluşan sosyal gruplar ve üretim faktörleri arasında nasıl paylaştırıldığını gösteren ekonomik göstergedir.

Gelir dağılımı, sosyal adaletin ayrılmaz bir parçasıdır. Toplumun tamamının refah ve mutluluğunu hatta sağlığını ilgilendirmesi sebebiyle tam ve adil çözümü hem çok zor hem de çok önemli bir meseledir.

Gelirlerin, üretim faktörleri, sektörler ve toplum kesimleri arasında dengeli bir şekilde, üretime yaptıkları katkılara uygun olarak dağılması adil gelir dağılımı olarak adlandırılır. Gelir dağılımında adalet; toplumsal refahı ve fırsat eşitliğini artırır, ekonomik istikrarı sağlar.

Gelir gruplarının milli gelirden aldığı pay arasındaki orantısızlık ise gelir dağılımında eşitsizliktir. Gelir dağılımında eşitsizlik dünyada olduğu gibi ülkemizde de çözüm bekleyen en önemli sorunlar arasında yer almaktadır.

Gelir dağılımı, sadece ekonomik değil aynı zamanda toplumsal, siyasi ve sosyal bir olgudur. Dolayısı ile gelir dağılımında adaletsizlik sadece ekonomik değil aynı zamanda politik ve sosyo-kültürel sorunlar da yaratmaktadır.

Genel olarak gelir dağılımını etkileyen faktörleri; ekonomi politikaları, nüfus artışı, işsizlik, enflasyon, vergi politikaları, piyasa yapısı, sosyal politikalar olarak sıralamak mümkündür.

TÜİK'in güncel verilerine göre ülkemizde toplam gelirin %47,5'i nüfusun en zengin %20'sine giderken, en yoksul %20'lik kesim gelirden yalnızca %5,9 pay almaktadır. Gelir adaletsizliği makası giderek açılmış ve ülkemiz 11 yılın en kötü seviyesine gelmiştir. Salgının yarattığı ekonomik kriz, yoksul ve zengin arasındaki uçurumu daha da derinleştirirken, nüfusun en zengin %10'unun geliri, en yoksul %10'dan tam 14,6 kat daha fazla duruma gelmiştir. Yoksulluk oranı 2020 yılında 0,6 puan artarak %15 olmuştur. TÜİK'e göre gelir dağılımı adaletsizliğini ölçen Gini Kat sayısı 2020'de 2009'dan beri en yüksek seviyeye gelmiştir. 0,410 olarak tahmin edilen Gini Katsayısı, 0'a yaklaştıkça gelir dağılımında eşitliği, 1'e yaklaştıkça gelir dağılımında bozulmayı ifade etmektedir. Bu katsayı 2019'da 0,395 olarak hesaplanmıştır. Bu verilere göre ülkemizde yoksulluk yayılmakta, derinleşmekte ve kalıcı hale gelmektedir.

Pandemi sürecini de dikkate aldığımızda 6 milyona yakın gelir/iş kaybı yaşayan insanımız vardır. Dolayısıyla bu rakamlar bir sonraki veri döneminde çok daha ürkütecek seviyelere doğru gidecek gibi görünmektedir.

Ülke genelini kapsayan gelir dağılımına ait verilerin üretilmeye başlandığı 1960'lı yıllardan günümüze kadar, gelir eşitsizliğinde anlamlı bir iyileşmenin gerçekleşmemesi, hatta kötüye gitmesi; Türkiye'de siyasi iktidarların gelir dağılımında adaleti sağlama ve yoksullukla mücadele amacıyla uygulanan sosyal politikalara yeterince ağırlık vermediklerini göstermektedir.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

GELİR DAĞILIMINDAKİ ADALETSİZLİK SORUNUNA
ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:
4

- Ekonomi Çözüm Masası “Gelir Dağılımındaki Adaletsizlik” sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 16 kişiden oluşan parti eğitmenleri “Gelir Dağılımındaki Adaletsizlik” sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az beş, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece “Gelir Dağılımındaki Adaletsizlik” sorununa çözüm aramak üzere toplam 84 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 10-17.06.2022 tarihinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin “Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma” ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmiştir.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Ekonomi Çözüm Masası “Gelir Dağılımındaki Adaletsizlik” sorunuyla ilgili toplam 16 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden üç rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi 5-6 raporu inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen üç raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 06.07.2022 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmiştir.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran 16 eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmiştir.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

GELİR DAĞILIMINDAKİ ADALETSİZLİK SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

4

1. ARGE merkezleri kurularak katma değeri yüksek üretim alanları ve bu alanlardaki yatırımlar desteklenmelidir. Mevcuttaki TİGEM gibi işletmelerin çalışmaları takip edilerek sürekli hale getirilmelidir. Bilişim vadisi kurulmalı, gençlerin yeteneklerini ortaya koyacak yatırımlar hızlandırılmalıdır. Yüksek katma değerli teknolojik ve yaratıcı girişimlerin uygun kredilere, yatırımcılara ve bağışlara ulaşmasını sağlayacak finansal ortamlar ve KOBİ destekleri sağlanmalıdır.
2. Vergi reformları yolu ile vergi yükünün, düşük gelirli yurttaşlardan yüksek gelirliye; zorunlu tüketim maddelerinden lüks tüketim maddelerine kaydırılması sağlanmalıdır. Düşük gelirli yurttaşların daha az vergi ödemesini sağlayacak bir yapı kurulmalıdır. Yüksek vergi yerine daha çok vergi toplamaya yönelik vergi oranlarında indirimler yapılmalıdır. Örneğin taşınmaz satışlarında, değer artış vergisi ile alım-satım harçlarında indirim yapılarak hem kayıt dışı işlemler önlenmeli hem de daha fazla vergi toplanması sağlanmalıdır. Zenginlerden 'Rant Vergisi' alınmalıdır.
3. Kökenine, cinsiyetine, diline, inancına bakılmaksızın tüm işe girişlerde LIYAKAT esas olmalıdır. Toplumun tüm bireylerine eşit imkânlar sağlanmalı, kayıt dışı ve kaçak çalışmanın önüne geçecek tedbirler alınmalıdır.
4. Sendikal sistem gözden geçirilerek, işçi-işveren ilişkisi aidiyet bağlamında sağlam temellere oturtulmalıdır.
5. Tarım ve hayvancılığın desteklenmesi yolu ile vatandaşların ucuz gıdaya ulaşması sağlanmalıdır. Kırsal kesimlerdeki yatırımlar arttırılmalı, tarım ve hayvancılığa teşvik sağlanmalı, çiftçiye hibe, tohum, uygun faizlerle kredi ve teşvik primleri verilmelidir. Çiftçimiz ve ticari araç kullanan vatandaşımızın kullandığı yakıttan vergi alımı düzenlenmeli, indirimli yakıt imkanları sağlanmalıdır. Gübre vergisi kaldırılmalıdır. Yerel üretim desteklenmeli, tarım ve hayvancılık ürünlerinin son tüketiciye ulaştırılmasında küresel firmaların etkinliği azaltılmalıdır.
6. Bir ülkede gelir dağılımında adaletsizlik varsa o ülkede cehalet yaygındır ve demokrasi yoktur. Bu yüzden tüm vatandaşlar finansal okur-yazarlık konusunda eğitilmelidir. İlk etapta insanlar neye ne kadar vergi veriyor, kamu kaynakları nasıl kullanılıyor, bunu anlamalı ve hesabını sormalıdır.
7. Eğitim sisteminde köklü bir değişim yapıлып, öğrencilerin yetenekleri baz alınarak doğru yönlendirme yapılmalıdır. Meslek okulları günümüz teknolojisine uygun eğitim programları ile desteklenerek, kalifiye ara elemanlar yetiştirilmeli ve yeni yatırımlarla istihdamları sağlanmalıdır. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı, lise ve üniversiteye giriş sınavları kademeli olarak kaldırılmalıdır. Bunun yerine tüm eğitim kurumlarının güçlü ve bilimsel altyapıya dayalı eğitim kurumları haline getirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Eğiticilerin yetkinliklerini geliştiren bir sistem kurulmalı, Öğretmenlerin ve akademik kadroların sosyal hakları iyileştirilmelidir.
8. Temel ihtiyaç ve yaşamsal alanda hizmet üreten kurumlar kamulaştırılmalıdır. Devlet kendi öz sermayesini oluşturup, yeni üretim bantlarını kurmalıdır.
9. Tüketim, israf ve sadaka ekonomisinden sıyrılıp üretim ekonomisine geçilmeli, tarım, sanayi, hizmet ve turizm sektörlerine denetimli (yapılan üretime göre) teşvikler sağlanmalı. Tüm sektörlerde üretim artışına gidilip, ithalattan kurtularak ihracata yönelik teşvikler denetlenerek sağlanmalıdır. Gayrisafi Milli gelir arttırılarak, refah seviyesi yükseltilmelidir.
10. Asgari ücretle çalışan ailelere devlet desteği sağlanmalı. Emekli maaşları ve asgari ücret açlık sınırının üzerine çıkarılmalı. Enflasyon üçer aylık periyodlarla ücretlere yansıtılmalı. İlk evini alacak olan dar gelirli vatandaşlara düşük faizli kredi sağlanmalıdır.
11. Temiz enerji kaynaklarına gerekli yatırımlar yapıлып doğa ile barışık temiz enerji üretimi sağlanmalı ve bu enerji makul fiyatlarla vatandaşlarımıza ve ülkemizdeki üretim tesislerine sunulmalıdır.

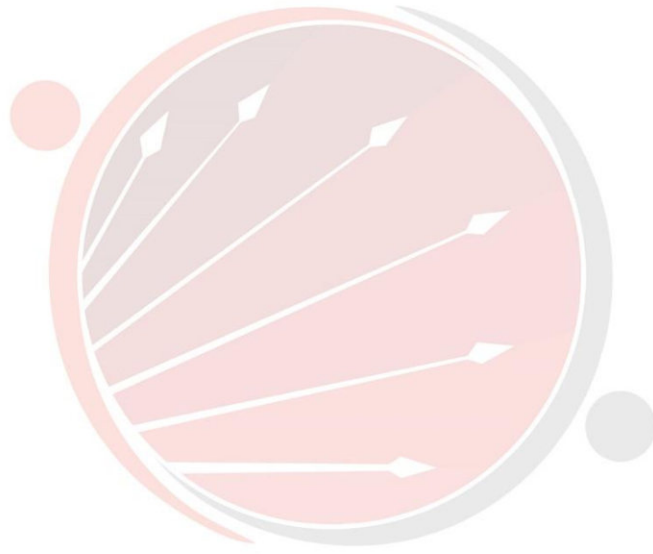
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

GELİR DAĞILIMINDAKİ ADALETSİZLİK SORUNUNUN
ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
4

1. Oğuz IŞIK, “Eşitsizlikler Kitabı - 2000’ler Türkiye’inde Gelir, Tüketim ve Değişim”, İletişim Yayınları, Nisan 2022

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Ekonomi Masası

ENFLASYON SORUNU İÇİN ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 26.08.2022

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 5

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 18

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 79

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Haluk LEVENT	Bilim İnsanı-İktisatçı
Rahmi Aşkın TÜRELİ	24.Dönem İzmir Milletvekili, Ekonomist
Derya ŞENTÜRK	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Sevgi AKSU	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Füsun ÇETİN	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Gamze ÖZTÜRK	CHP Parti Okulu Eğitmeni
Murat DAŞDEMİR	CHP Parti Okulu Eğitmeni

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Nurcan Balıbey, Fatma Aytül Çağlar, Ayşe Niğın Nazlım, Nuran Sokur, Cafer Esen, Alparslan Selçuk, Ayşe Kuru, Sema Bilgi, Zöhre Benk, Siret Doğan, Tuğman Kayalı, Ferhan Yetkin, Salih Yüzgeç, Hasan Nar, Zeliha Behice Kocabıyık, Hasret Gönül Aykan, Nezih Okur, Gülçin Gökçe

Öykü Naz BARTU KAVAS (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü, CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ENFLASYON SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:

5

Ekonomi temelde bir görelî fiyatlar sistemidir. Ekonominin içinde yaşayan bireyler ve tüzel kişilikler olarak uzun dönemde ilgilendiğimiz malların fiyatlarını başka malların fiyatları cinsinden hatırlar ve değerlendiririz. Ortalama fiyat düzeyi ise bir ekonomide işlem gören tüm malların bir ay, bir çeyrek, bir yıl gibi tanımlanmış bir dönemde ölçülen mal fiyatlarının ortalamasını ifade eder. Görelî fiyatlar zaman içerisinde önemli değişkenlikler gösterebilirler, yani bazı malların fiyatları artarken bazı malların fiyatları sabit kalabilir veya düşebilir, ancak ortalama fiyat seviyesinde yıllık değişimin %1-2 civarında olması beklenir. Bir ekonomi için bu seviyede bir fiyat artışı sağlık göstergesidir. Fiyatların sistematik ve uzun süreli olarak artmaması veya azalması ekonominin çözümü zor problemlerinden biri olan deflasyonun varlığına işaret eder. Tam tersine fiyatlar genel seviyesindeki sistematik, uzun süreli ve yüksek artışlar ise enflasyon olarak adlandırılır.

Enflasyon karmaşık bir süreçtir; nedenleri tarihsel ve coğrafi olarak farklılaşabilir. Nedenler farklılaşsa da bir yönüyle iktisadi aktörlerin fiyatlama davranışlarının istikrarsızlaşması olarak da değerlendirilebilir. En önemli iki enflasyon türü talep enflasyonu ve maliyet enflasyonudur. Talep enflasyonu, gelirlerde görelî yükselme vb. gibi çeşitli nedenlerle toplam talebin aniden yükselmesi ile ortaya çıkar. Maliyet enflasyonu ise üretimde kullanılan girdi fiyatlarındaki artışa bağlı olarak ortaya çıkan enflasyon şeklinde tanımlanabilir. Bununla birlikte iktisadi aktörlerin beklentileri de fiyatlama davranışı üzerinde etkide bulunur. Çok uzun süre enflasyonist ortamın devam etmesi, yani kronikleşmesi beklentilerin bozulmasına ve fiyatlama davranışlarının istikrarsızlaşmasına neden olur. Örneğin yaklaşık 50 yıldır yüksek ve istikrarsız enflasyona maruz kalan Türkiye’de enflasyonun katılaştığı görülmektedir. Prof. Dr. Hakan Kara’nın pandemi öncesinde gerçekleştirdiği bir çalışmada ortaya koyduğu gibi, fiyatlama davranışlarındaki büyük bozulma nedeniyle ekonomi yönetimi her şeyi mükemmel yapsa bile yıllık %6 gibi yüksek bir enflasyon ile karşılaşmamız kaçınılmaz. Dolayısıyla, belki de en zor sorunlardan biri kronikleşmiş enflasyonun yarattığı bu tahribatın giderilmesidir.

Enflasyonun en büyük iki tahribatından biri görelî fiyat sistemini kalıcı olarak istikrarsızlaştırması ve bozmasıdır. Piyasadan gelen yanıltıcı sinyaller nedeniyle gerek tüketici gerek yatırımcı olarak iktisadi aktörlerin doğru kararlar alması ve sınırlı kaynakların toplumsal refahı artıracak biçimde, yani doğru olarak tahsis edilmesi mümkün olmaz. İkinci ve şu sıralarda deneyimlediğimiz daha büyük ve önemli tahribatı ise hayat pahalılığı yaratmasıdır. Devasa fiyatlar sistemi içerisinde kimi sektörler genel fiyat artışına hemen uyum gösterirken kimileri çok daha gecikmeli olarak ayak uydurabilirler. Yüksek enflasyon dönemlerinde bu uyum farklılıkları sektörler ve sınıflar arasında büyük gelir ve yeteri kadar uzun sürerse servet transferine neden olur. Ücretler uzun dönemli kontratlara dayandıkları için güçlü fiyat artışlarına hemen uyum sağlayamazlar ve ücretli çalışanların gelirleri erir, refah seviyeleri hızla düşer ve yoksulluk yaygınlaşır.

Özellikle yüksek işsizlik, güvencesiz istihdam ve düşük gelirli işler nedeniyle hanelerin gelir düzeyleri zaten çok düşük olduğundan, alım gücünün hızla artan fiyatlar karşısında azalması yoksulluğun yaygınlaşması ve derinleşmesine neden olmaktadır. Küresel krizin 2008’den bu yana etkilerini artırarak devam etmesi, Covid-19 salgınının geniş halk kitleleri üzerindeki olumsuz ekonomik etkilerinin giderilmesi için tedbir alınmaması, kamusal alanın yağmalanması ve hatta kamunun kendisinin hedef tahtasına konulması, metropolleşme ve kentleşmenin sıçraması ve aşırı borçlanmayla iyice kırılan geniş halk kitleleri için yüksek enflasyon açlık, ciddi sağlık sorunları ve yaygınlaşan yoksulluk anlamına gelmektedir. Yüksek enflasyon geniş kitleler için artık orta vadede ölümcül bir sorundur.

Bu koşullar altında enflasyondan kurtulmak için ne yapmak gerekir? Seksenli ve doksanlı yılların klasik enflasyonla mücadele programları çare olabilir mi? Yüksek işsizlik, muhtemel durgunluk, yaygın ve derin yoksulluk sorunları veri alınacak olursa enflasyonla mücadele programının temel ilkeleri ne olmalıdır? Küresel kriz koşulları enflasyonla mücadele programını nasıl etkiler? Derinleşmekte olan iklim krizinin enflasyonla mücadele programına etkileri neler olabilir?

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ENFLASYON SORUNUNA ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:

5

- Ekonomi Çözüm Masası "Enflasyon" sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 18 kişiden oluşan parti eğitmenleri "Enflasyon" sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az dört, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece "Enflasyon" sorununa çözüm aramak üzere toplam 79 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 1-16.08.2022 tarih aralığında, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin "Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma" ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmıştır.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Ekonomi Çözüm Masasına "Enflasyon" sorunu ile ilgili toplam 18 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden iki rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi 9 raporu inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen iki rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen iki raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 27.08.2022 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmıştır.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran 18 eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmıştır.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ENFLASYON SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

5

1. Merkez Bankası özerk olmalı. Uzman ve tecrübeli ekonomistler tarafından yönetilmeli. Kararlarını siyasi erkin etkisinde kalmadan vermeli ve uygulamalı ancak şeffaf ve hesap verebilir olmalıdır. Hükümet ise Merkez Bankası'nın uyguladığı para politikalarına (faiz politikası, kur politikası, piyasadaki likidite miktarının denetlenmesi, kredi politikası vb.) müdahale etmemelidir. Hükümet tarafından uygulanan mali politikalar ise (vergi politikası, kamu harcamalarının denetimi, borçlanma politikası, teşvik ve dış ticaret politikaları vb.) merkez bankasının uyguladığı para politikaları ile uyumlu ve onları destekleyici yönde olmalıdır.
2. Küçülen dünya ve bölge ülkeleriyle bütünleşmiş bir ekonomi sistemi oluşturulmalı, sürdürülebilir bir mali denge sağlanması için planlı ekonomiye geçilmeli, hem tarımda hem sanayide üretime dayalı bir ekonomik yapı kurulmalı, üretim teşvikleri ve kredi olanakları artırılarak yeni istihdam alanları açılmalıdır. AR-GE teşvikleri ile katma değeri yüksek teknolojik ürünlere geçiş sağlanmalı. Tarım alanında ise iklim değişikliğini de dikkate alan sürdürülebilir ürün araştırmaları ve uygulamaları desteklenmelidir. Atatürk'ün önderliğinde uygulanan 'Karma Ekonomi' modeli örnek alınarak, belirli alanlarında üretim ve özellikle de AR-GE yatırımlarına devletin öncülük etmesi sağlanmalıdır. Üretim yatırımlarında ithalat/ihracat dengesi gözetilmeli ve özellikle kritik sektörlerde (gıda, enerji vb.) dışa bağımlılık azaltılmalıdır.
3. Yenilenebilir ve çevre dostu enerji için gerekli üretim ve AR-GE yatırımları artırılmalı, enerji ihtiyacımızın karşılanmasında dışa bağımlılığımız azaltılmalıdır.
4. Sağlıklı ekonomi güven ortamı gerektirir. Güçler ayrılığı, katılımcılık, hukukun üstünlüğü, temel hak ve özgürlüklerin hayata geçirilmesi, şeffaf ve denetlenebilir bir yönetim anlayışı gibi demokrasinin temel ilkelerinin hayata geçirilmesi yoluyla ülkede güven ortamının sağlanması, böylelikle yabancı yatırımcıyı ırküten etkenlerin de ortadan kaldırılması sağlanmalıdır.
5. Kamu harcamaları şeffaf ve denetlenebilir olmalı, israftan kaçınılmalıdır.
6. Kayıt dışı ekonominin ve kayıt dışı istihdamın önüne geçilmelidir. Yolsuzlukla mücadele edilmelidir. Ekonomide denetim mekanizmaları artırılmalı ve daha etkin hale getirilmelidir.
7. Yüksek enflasyon, kazancı işgücünden gelen kesimlerin zararına çalışan bir mekanizma olup, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri artırır. Bu nedenle gerekli tedbirler alınmalı, kaynakların adil ve etkin bir şekilde dağıtılması sağlanmalıdır.
8. Doğal ve tarihi güzellikler açısından çok özel değerlere sahip ülkemizde Turizm sektörünün geliştirilmesi için gerekli altyapı ve tanıtım yatırımları artırılarak hem gelir sağlanmalı hem de istihdam alanları açılmalıdır.
9. Köy Enstitüleri incelenmeli, mevcut meslek liseleri yerine daha etkin ve yaygın mesleki eğitimin yolunu açacak yapısal değişikliklere gidilmeli, nitelikli işgücü artırılmalıdır. Yine bu yolla kadınların çalışma hayatına daha etkin katılımı da sağlanmalıdır.
10. Sığınmacı sayısındaki hızlı artışın sebep olduğu talep enflasyonu, bu sığınmacıların kademeli olarak ülkelerine geri gönderilmesi yoluyla dengelenmelidir.

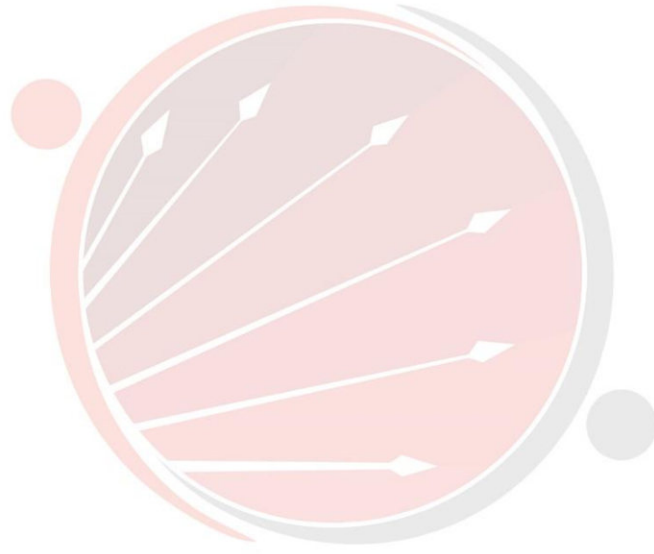
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ENFLASYON SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN
KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
5

1. Mahfi EĞİLMEZ, Enflasyon Dosyası, <https://www.mahfiegilmez.com/2022/04/enflasyon-dosyas.html#:~:text=parasal%20bir%20olgudur.-,normalden%20h%C4%B1zl%C4%B1%20artmas%C4%B1na%20yol%20a%C3%A7ar.>
2. Stephen G. CECCHETTI, "Asset Prices and Central Bank Policy", Center for Economic Policy Research, 07/2000

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

EKONOMİ ÖZEL SAYISI

   /PartiOkuluCHP
  /CHPOkuluTV